

Miten nuorilla menee 2023?

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -selvityshanke

VIITTAUSOHJE AINEISTOON

Tormulainen, Aino & Middeke, Henna 2023:
[Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -
selvityshanke](#). Humanistinen
ammattikorkeakoulu & Pohjois-Karjalan
maakuntaliitto & Siun sote.

HUMAK^H

Perustietoja hankkeesta

- **Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori** -hankkeessa selvitettiin kuinka pohjoiskarjalaiset nuoret voivat.
- Pää toteuttaja Humak, yhteistyössä Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja Siun sote
- **Tavoitteena** oli tuottaa tietoa ja kehittämissuhteita suoraan nuorilta heidän omista tarpeistaan, kokemuksistaan ja toiveistaan liittyen hyvinvointia edistäviin palveluihin Pohjois-Karjalassa.
- Selvitystietoa tullaan hyödyntämään hankkeen jälkeen palvelujen suunnittelussa, toteuttamisessa ja niistä viestimisessä.
- Hankkeen maakunnallisista tuloksista julkaistaan julkinen verkkojulkaisu 12/2023

KUULTU REILUA
2000 NUORTA
MAAKUNNASTA

Aineisto

Kaksi sähköistä maakunnallista kyselyä 13-28-vuotiaille

”Kesäkysely”, pilotti auki 25.5.–6.8.2023
Vastauksia 366

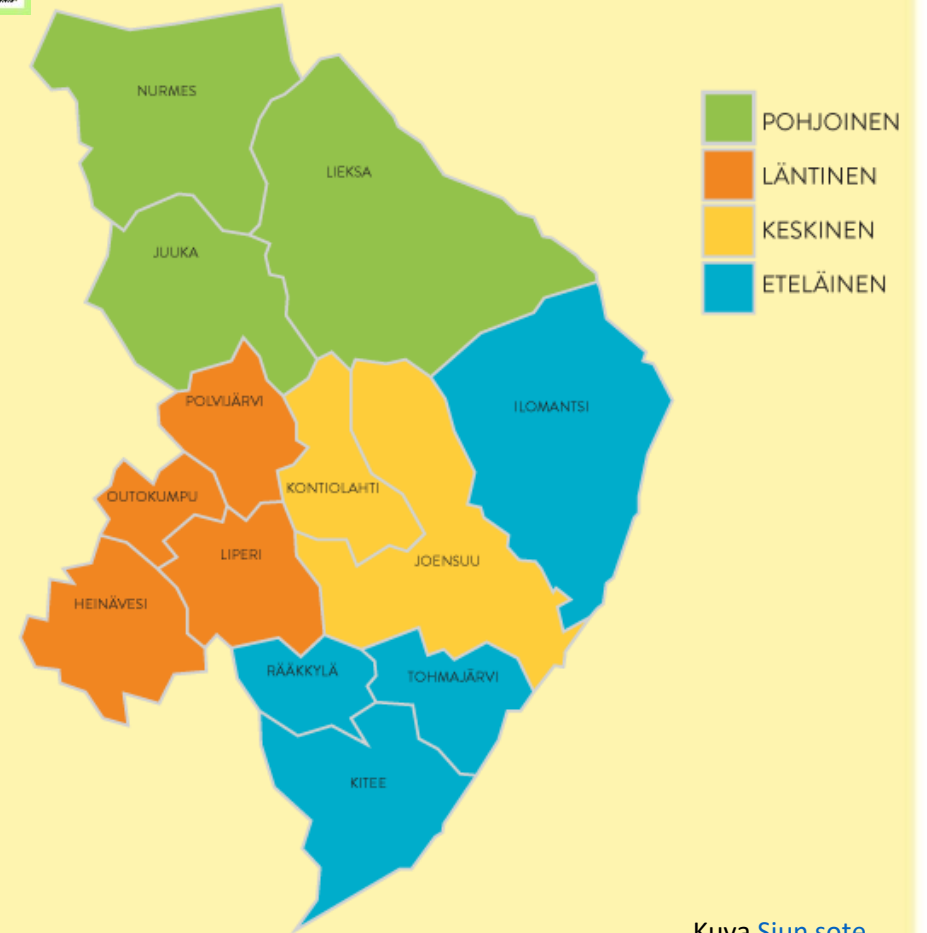
Mitkä ihmeen palvelut? -kysely auki 14.8.-15./30.9.

-myös englanninkielinen versio sekä työn ja koulutuksen ulkopuolelle oleville nuorille kohdennettu kysely, toteutus etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan kautta
Vastauksia yhteensä 1923

- Työpajoja nuorille
- Nuorten yksilöhaastatteluja (11 kpl)
- Ammattilaisten haastatteluja (5 kpl, 11 osallistujaa)

Kyselyn toteutus

- *Mitkä ihmeen palvelut* -kysely oli avoinna 14.8.-15.9.2023
- Yhteensä vastauksia saatiin **1923** (englanninkieliseen versioon 59 vastausta ja kohdennettuun etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen kyselyyn yhteensä 66 vastausta)
- Tässä raportoidaan kokonaistuloksia joko 1857 vastaajaa (sis. engl.kielinen) tai 1923 vastaajaa-joukoista
- Siun soten aluejaolla **1857** vastausta jakautui:
- Pohjoinen alue: 245 (Juuka, Nurmnes, Lieksa)
- Keskinen alue: 1173 (Kontiolahti, Joensuu)
- Läntinen alue: 228 (Outokumpu, Heinävesi, Liperi, Polvijärvi)
- Eteläinen alue: 211 (Kitee, Rääkkylä, Tohmajärvi)

Kuva [Siun sote](#)

Nuorten määrä (2022)

Kunta	Asukasluku	0–28 v.	13–18 v.	15–28 v.	0-28 v. osuus
Joensuu	77 513	26 844	4 673	16 777	34,6%
Kontiolahti	15 157	5 068	1 256	1 937	33,4%
Liperi	11 962	3 446	874	1 337	28,8%
Outokumpu	6 457	1 631	433	818	25,3%
Nurmes	9 243	1 988	524	947	21,5%
Tohmajärvi	4 160	881	228	351	21,2%
Polvijärvi	4 084	855	204	317	20,9%
Kitee	9 727	1 908	528	865	19,6%
Juuka	4 352	810	243	413	18,6%
Lieksa	10 372	1 919	500	917	18,5%
Heinävesi	3 061	504	149	206	16,5%
Ilomantsi	4 492	668	185	295	14,9%
Rääkkylä	1 960	250	77	97	12,8%
P-K		46 772	9 874	25 277	

Kyselyyn vastasi

13-18 -vuotiaista (synt. 2005-2011)

1586

Nuorisotilastot.fi (tilastokeskus, kuntaliitto)

18-vuotiaita vastasi 315

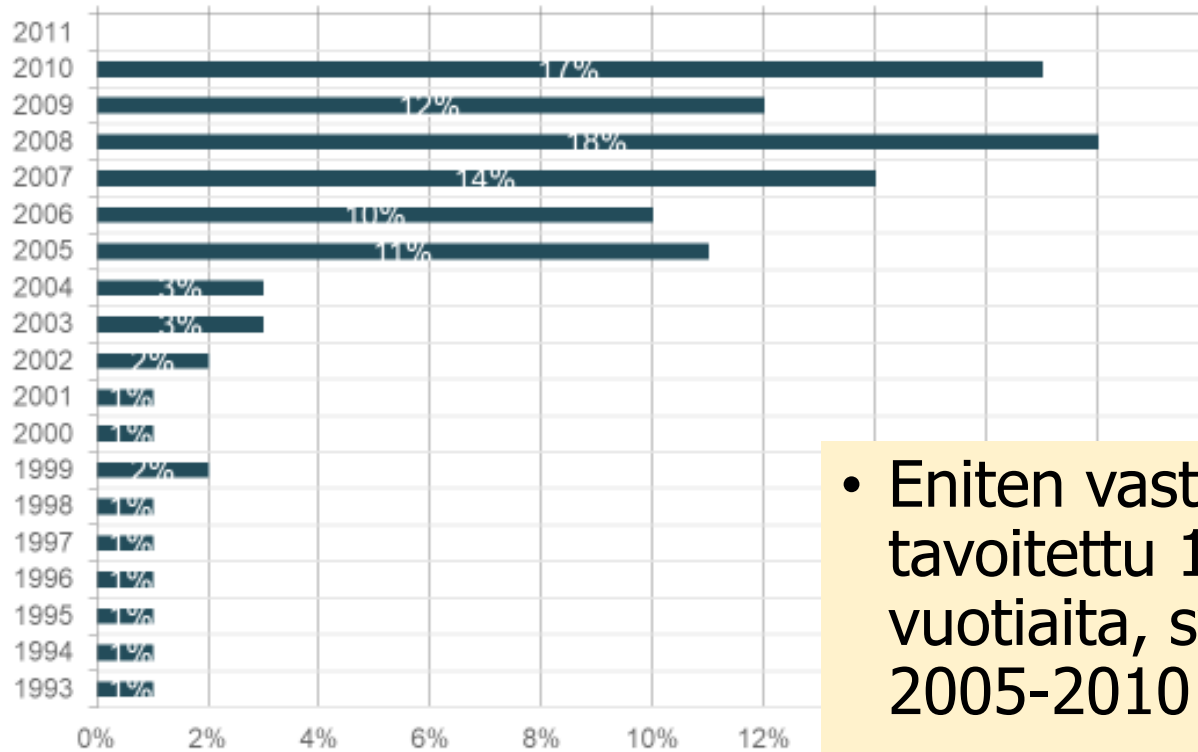
Mitkä ihmeen palvelut? -kyselyn tuloksia

Vastaajina 1923 13-29-vuotiasta nuorta koko maakunnan alueelta

HUMAK®

Syntymävuotesi

Vastaajien määrä: 1923

- Eniten vastaajiksi tavoitettu 13-18-vuotiaita, syntyneet 2005-2010

- Äidinkieli jokin muu kuin suomi 5% (n=95)

	Asuinkunta	
	n	Prosentti
Heinävesi	31	1,6%
Ilomantsi	39	2,0%
Joensuu	1019	53,0%
Juuka	50	2,6%
Kitee	104	5,4%
Kontiolahti	168	8,7%
Lieksa	76	4,0%
Liperi	110	5,7%
Nurmes	128	6,7%
Outokumpu	93	4,8%
Polvijärvi	32	1,7%
Rääkkylä	32	1,7%
Tohmajärvi	41	2,1%

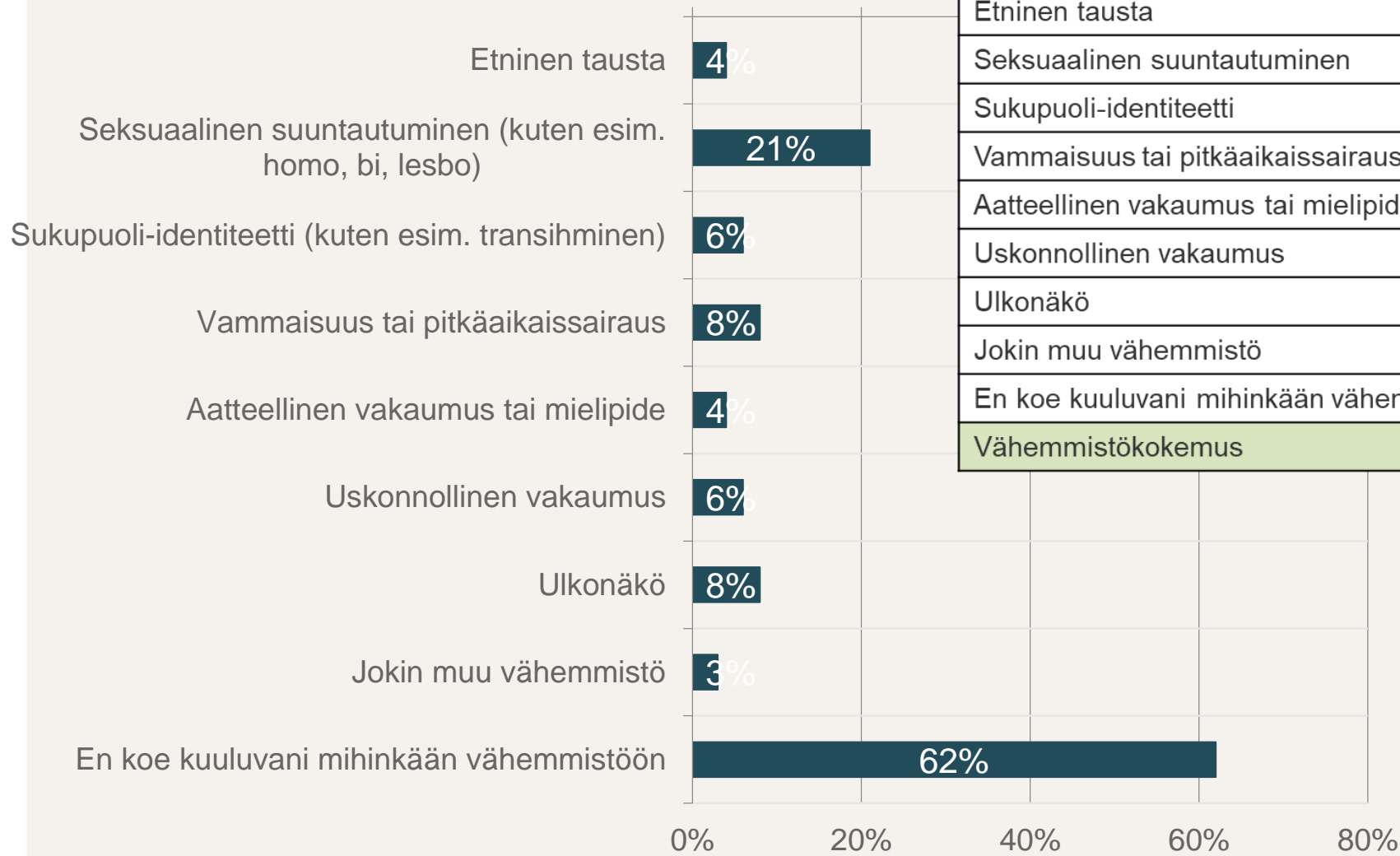
HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

	Sukuoli	
	n	Prosentti
Tyttö/nainen	1035	53,8%
Poika/mies	781	40,6%
Muu	56	2,9%
En halua kertoa	51	2,7%

	Tilanteeni tällä hetkellä, olen parhaillaan:	
	n	Prosentti
Peruskoulussa	884	46,0%
TUVA-koulutuksessa (tutkintokoulutukseen valmistava koulutus)	26	1,4%
Toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa (amis)	404	21,0%
Lukiossa	385	20,0%
Ammattikorkeakoulussa (AMK)	38	2,0%
Yliopistossa	22	1,1%
Kansanopistossa	2	0,1%
Käyn töissä (myös palkkatuki ym. työ)	49	2,6%
Olen työttömänä	43	2,2%
Käyn nuorten työpajalla / olen työkokeilussa	14	0,7%
Olen eläkkeellä / työvoiman ulkopuolella	12	0,6%
Varusmiespalveluksessa / siviilipalveluksessa	4	0,2%
Muu	40	2,1%

Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?

Vastaajien määrä: 1543, valittujen vastausten lukumäärä: 1880

	n	%
Etninen tausta	58	3,8%
Seksuaalinen suuntautuminen	328	21,3%
Sukupuoli-identiteetti	88	5,7%
Vammaisuus tai pitkäaikaissairaus	122	7,9%
Aatteellinen vakaumus tai mielipide	60	3,9%
Uskonnollinen vakaumus	87	5,6%
Ulkonäkö	128	8,3%
Jokin muu vähemmistö	53	3,4%
En koe kuuluvani mihinkään vähemmistöön	956	62,0%
Vähemmistökokemus		38%

Koetko, että sinulla on jokin seuraavista

Nepsy-piirteet (esim. ADHD, asperger, autismi, neurokirjo tms.)

31%

Päihdeongelma

7%

Syömishäiriö

11%

Taloudellisia haasteita

13%

Vaikeuksia arjen asioiden hoidossa

15%

Muu, mikä

7%

Ei mikään näistä

50%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60%

	n
Nepsy-piirteet (esim. ADHD, asperger, autismi, neurokirjo tms.)	476
Päihdeongelma	108
Syömishäiriö	163
Taloudellisia haasteita	192
Vaikeuksia arjen asioiden hoidossa	227
Muu, mikä	110
Ei mikään näistä	752

Hyvinvoinnin tila

HUMAK®

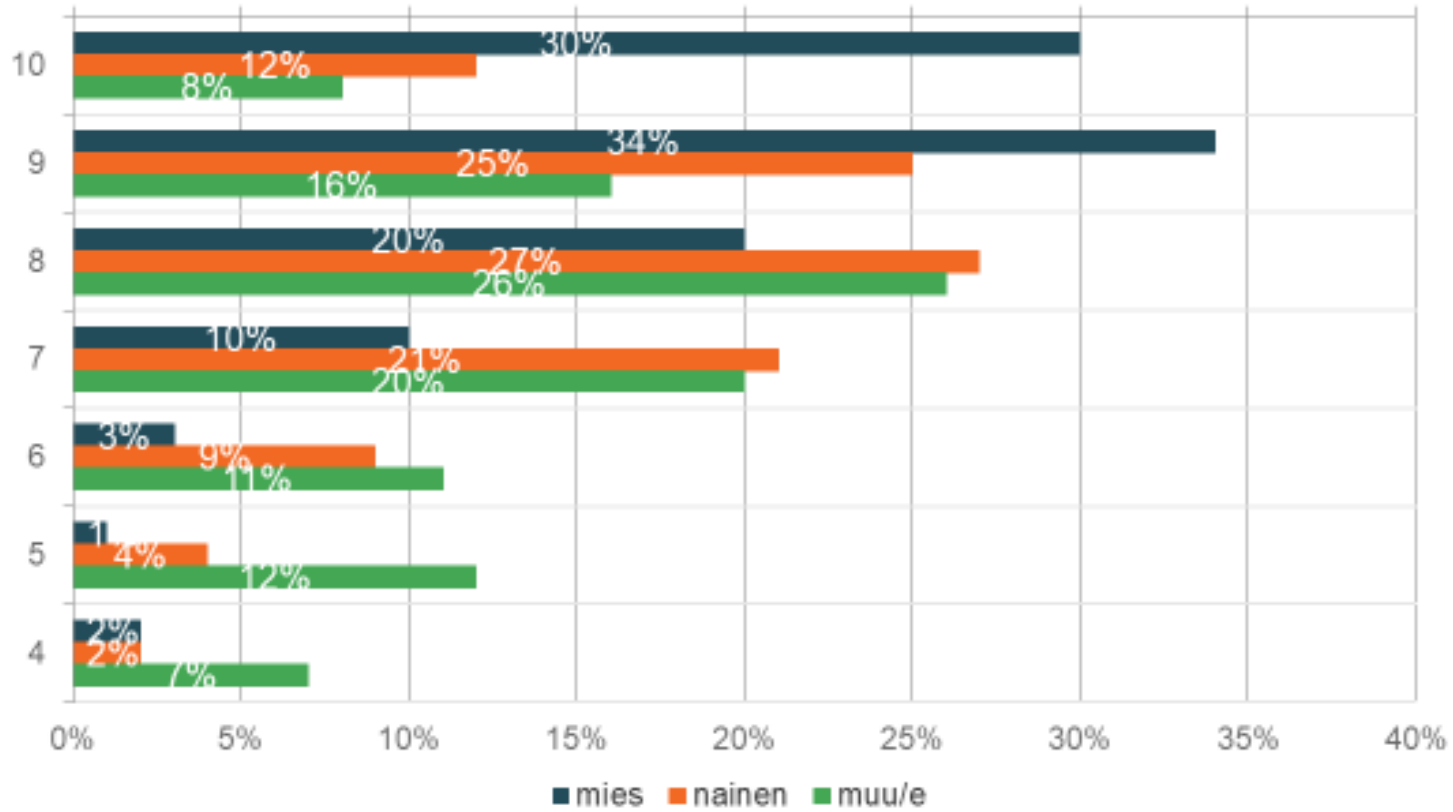
Tyytyväisyys elämään

Kuinka tyytyväinen olet? Arvioi tyytyväisyyttäsi elämän eri osa-alueisiin kouluarvosanalla 4-10

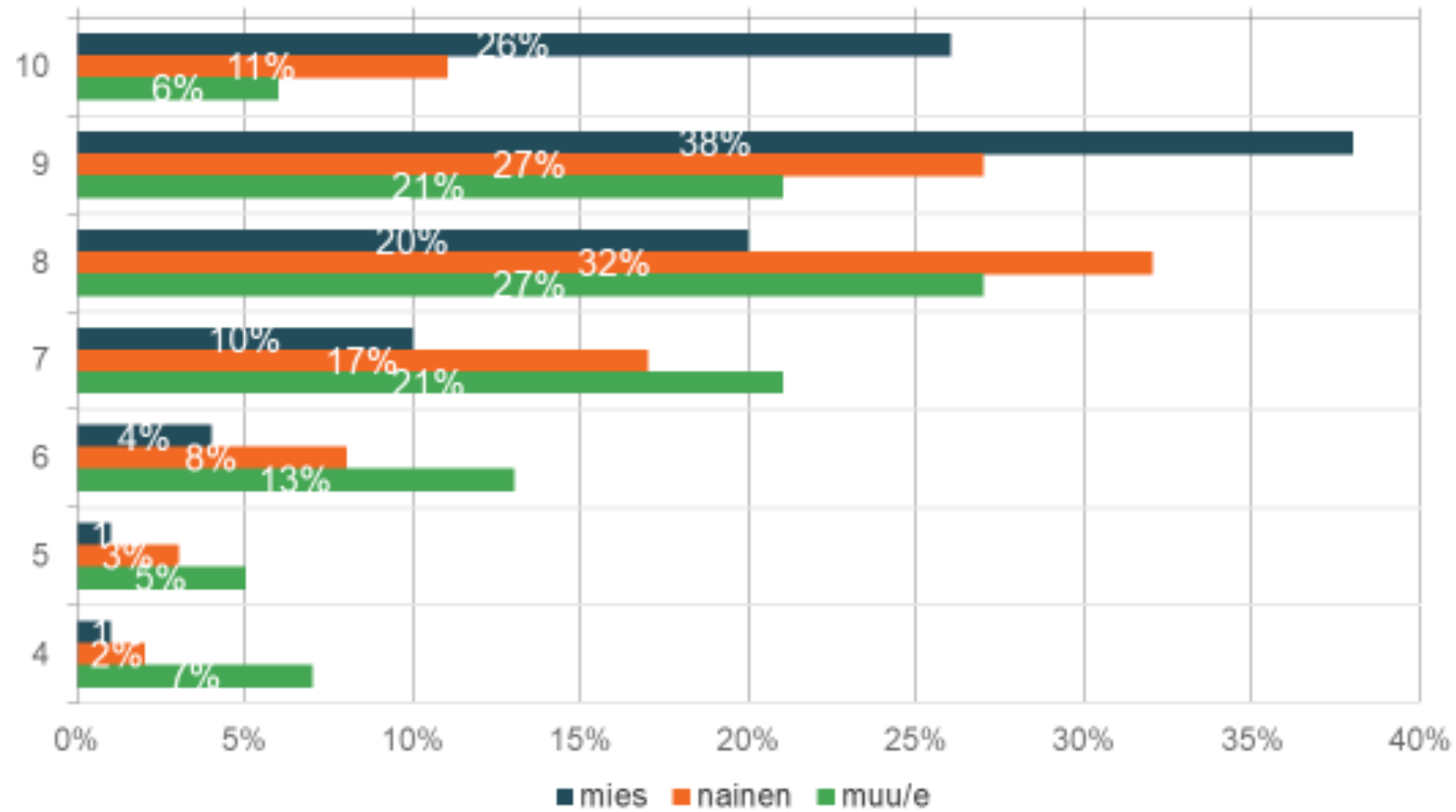
	Kuinka tyytyväinen olet						
	10	9	8	7	6	5	4
Vapaa-aikaasi	18,5%	27,1%	30,8%	13,9%	6,6%	1,9%	1,2%
Terveystilaasi	19,1%	28,4%	23,9%	16,3%	7,1%	3,3%	1,9%
Ihmissuhteisiisi	19,0%	31,5%	25,5%	13,7%	5,6%	2,8%	1,9%
Kokonaisuudessa hyvinvointiisi	16,5%	31,1%	27,1%	14,5%	6,9%	2,2%	1,7%

7% on 135 nuorta

Terveydentilaasi

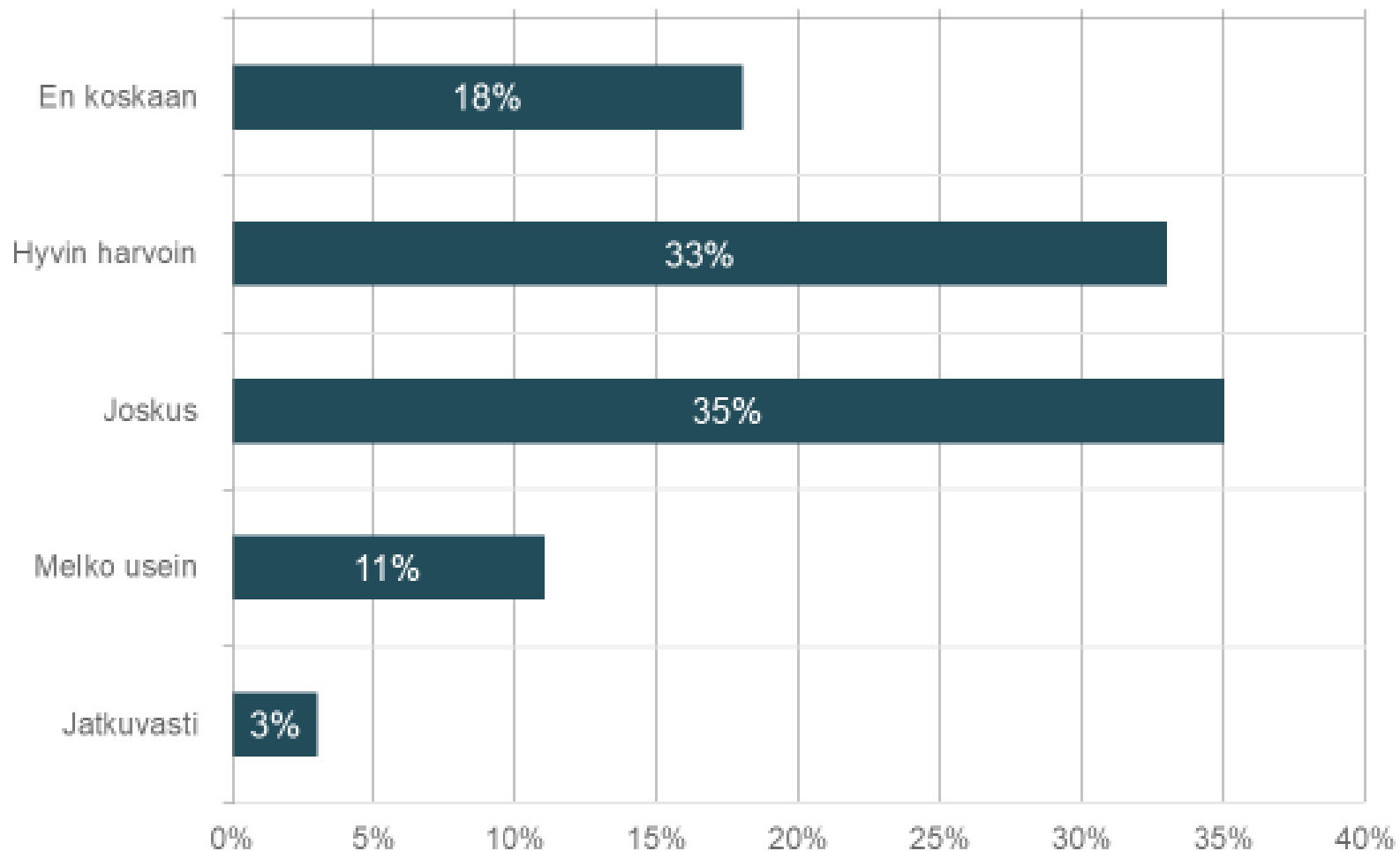

Kokonaisuudessa hyvinvointiisi

Tunnetko itsesi yksinäiseksi?

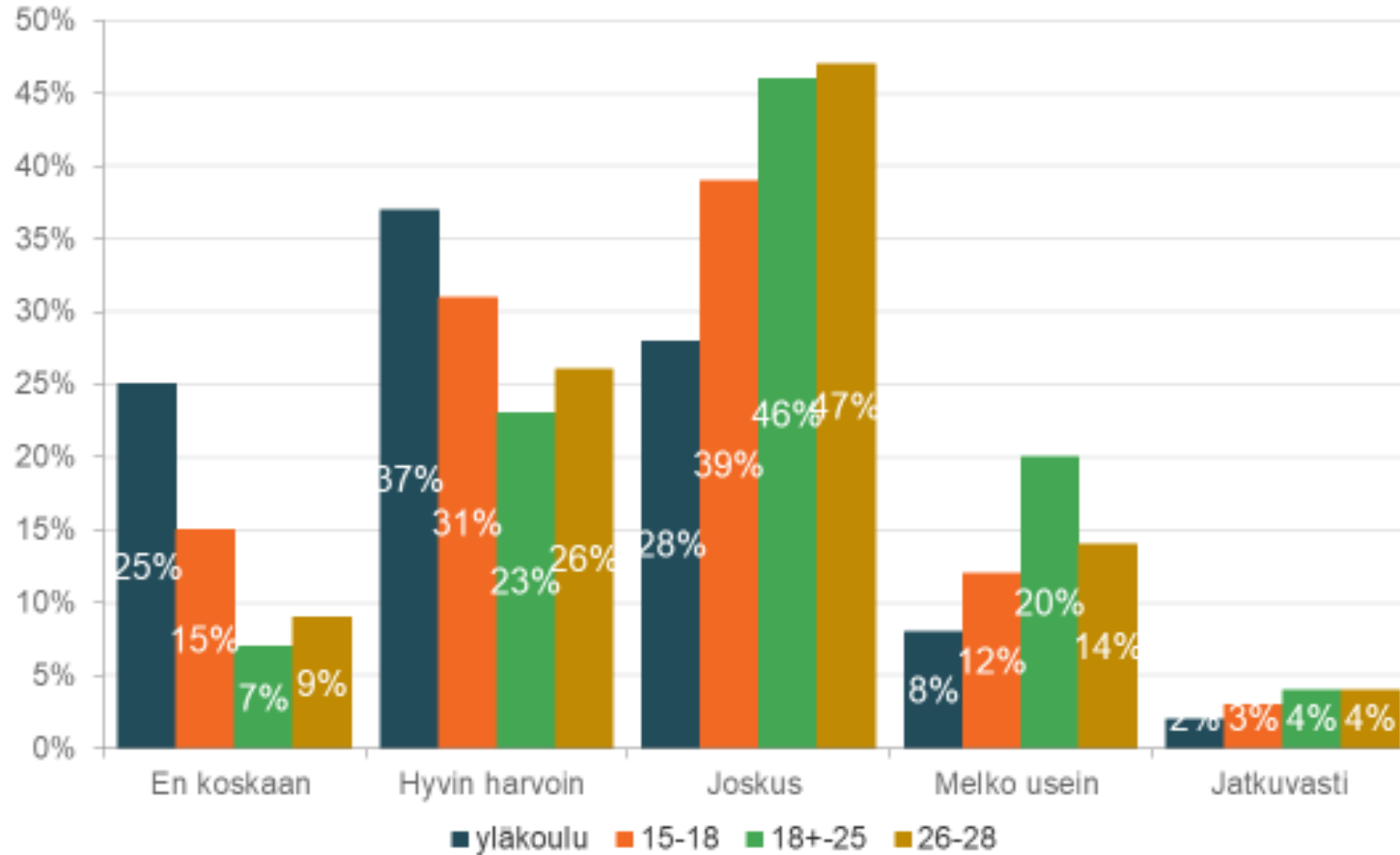
Vastaajien määrä: 1891

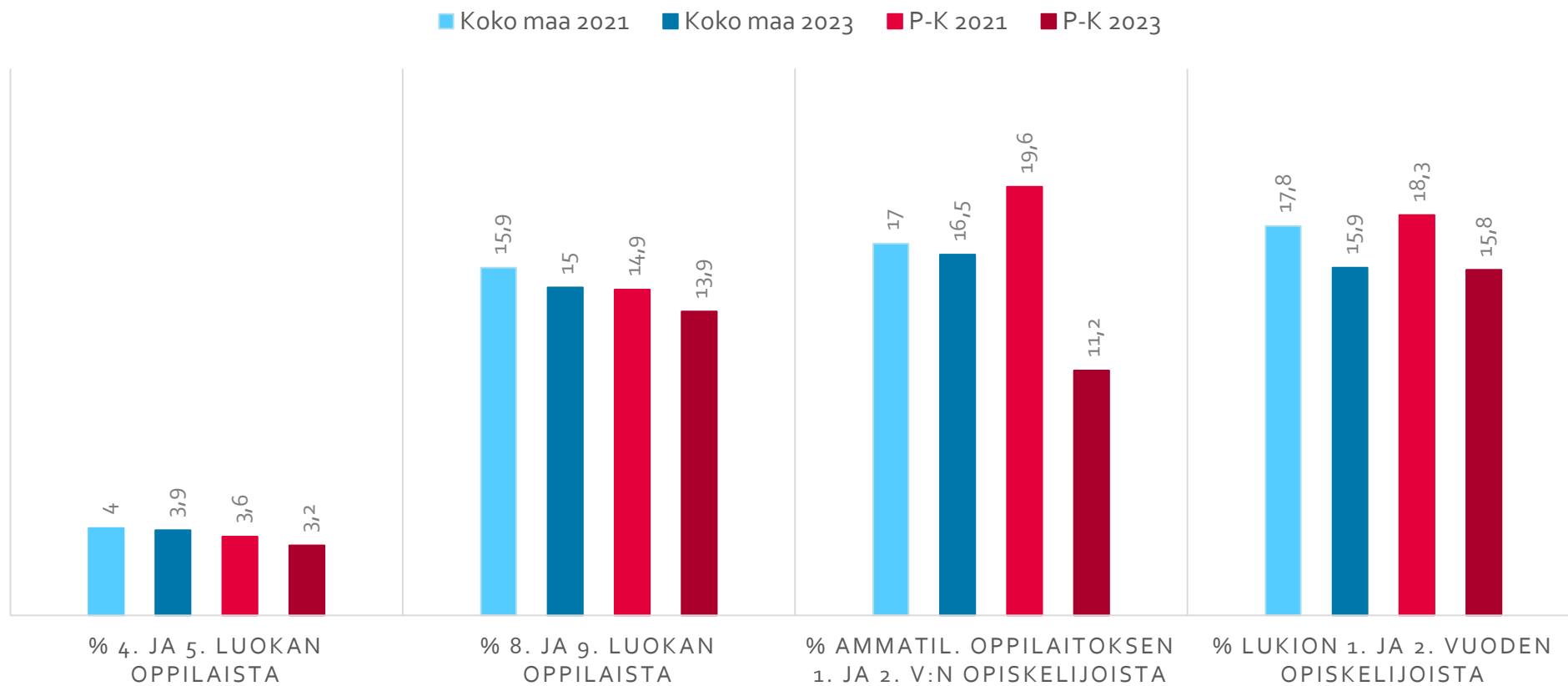
	Tunnetko itsesi yksinäiseksi?
	n
En koskaan	342
Hyvin harvoin	618
Joskus	660
Melko usein	208
Jatkuvasti	63
	271

Tunnetko itsesi yksinäiseksi?

Vastaajien määrä: 1859

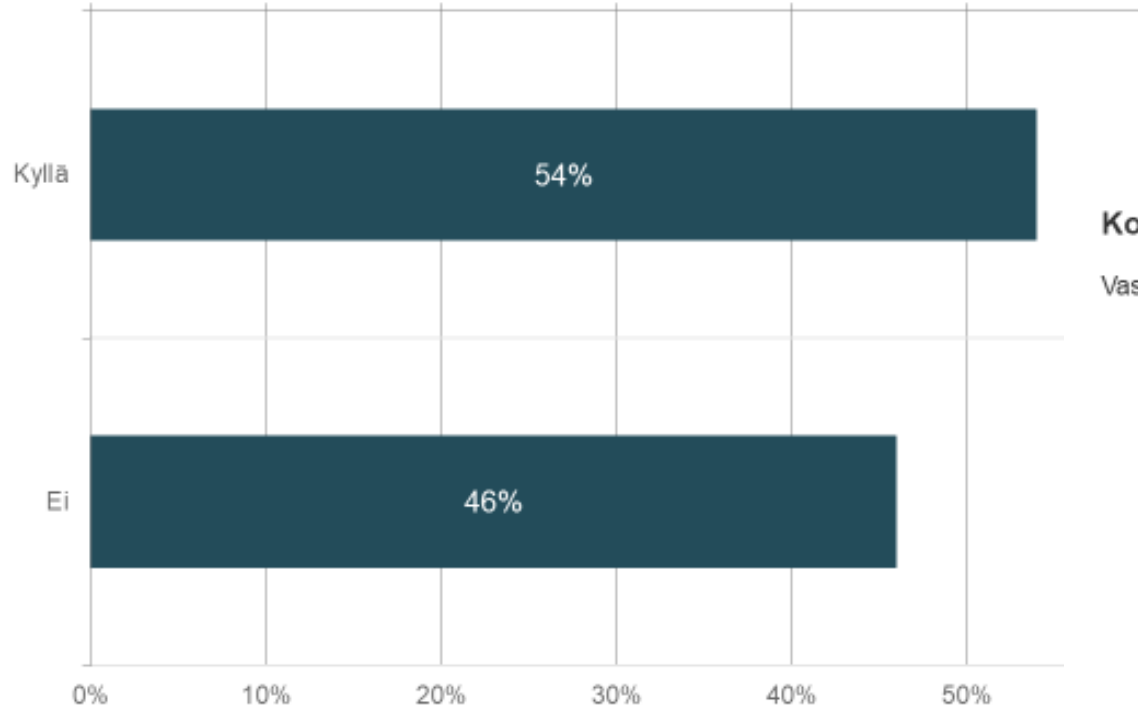
Tuntee itsensä yksinäiseksi (THL, Kouluterveyskysely)

Onko sinulla säännöllinen harrastus?

Vastaajien määrä: 1898

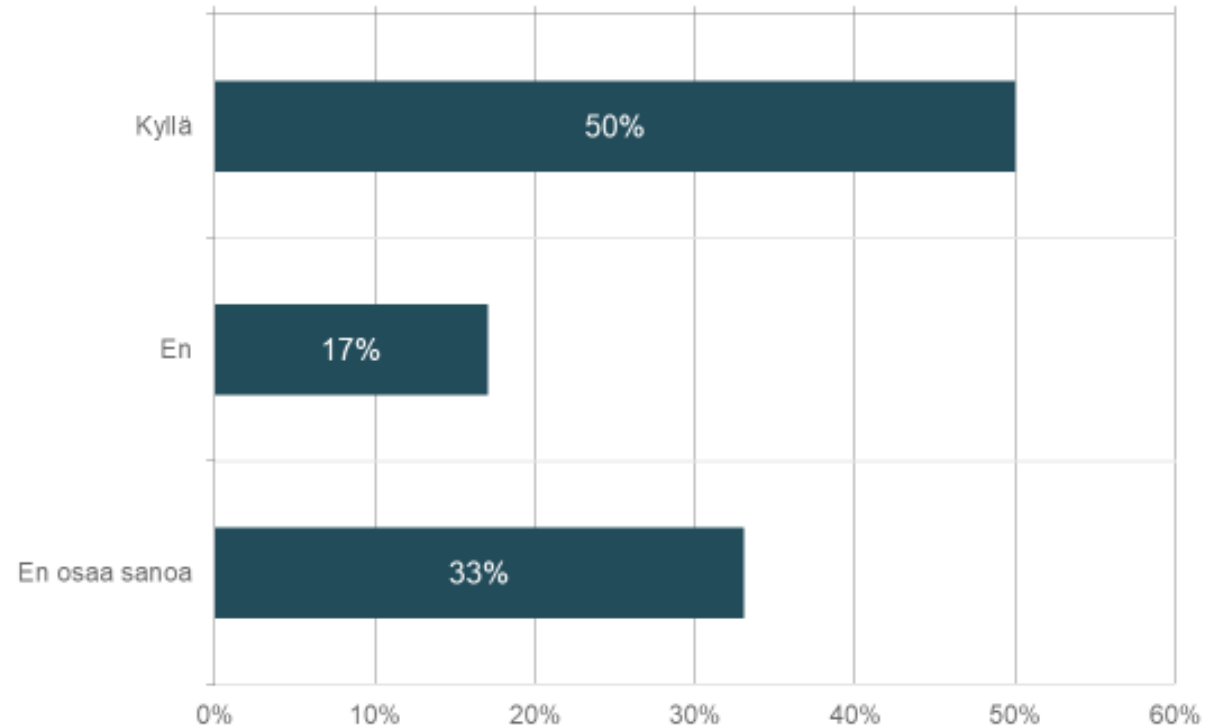

Koetko, että kuulut johonkin itsellesi tärkeään ryhmään tai yhteisöön?	
	n
Kyllä	945
En	322
En osaa sanoa	611

- Pojilla säännöllinen **on** harrastus 61%, tytöillä ja ei-binäärisillä 50%
- Pojista myös hieman useampi kokee kuuluvansa ryhmään tai yhteisöön 54% kuin tytöistä ja ei-binäärisistä 48%

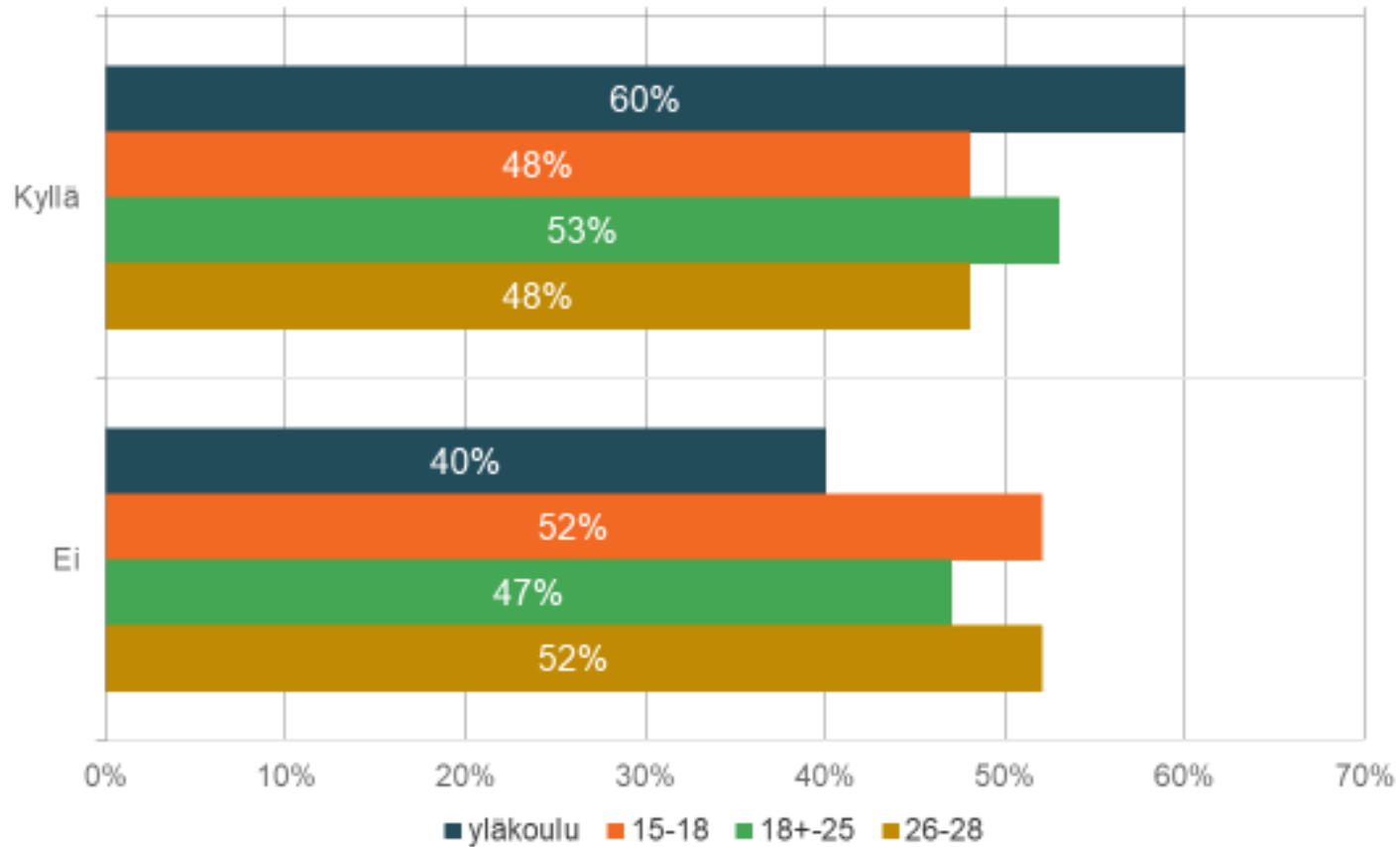
Koetko, että kuulut johonkin itsellesi tärkeään ryhmään tai yhteisöön?

Vastaajien määrä: 1878

Onko sinulla säännöllinen harrastus?

Vastaajien määrä: 1866

Palvelujen käyttö ja niiden tunteminen

HUMAK®

Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana (Terveyspalvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana)	Olen käyttänyt palvelua	En ole tarvinnut palvelua	En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut	En tiedä / tunnetä palvelua
Vastaajien määrä: 1886				
Terveydenhuolto				
Terveysaseman hoitaja / lääkäri	54,3%	36,2%	3,6%	5,9%
Koulu- tai opiskelijaterveydenhuollon hoitaja / lääkäri	49,7%	39,8%	4,8%	5,7%
Yksityiset lääkäripalvelut (hoitaja / lääkäri)	23,2%	63,6%	5,4%	7,8%
Hammashoito	61,0%	27,7%	8,6%	2,7%
Ehkäisyneuvola	11,9%	74,5%	3,4%	10,2%
Seksuaaliterveyspoliklinikka	3,8%	80,3%	3,2%	12,7%
Kuntoutus: toimintaterapia, puheterapia, fysioterapia, ravitsemusterapia	18,0%	70,1%	5,4%	6,5%
Psykologi	15,8%	67,5%	11,0%	5,7%
Terapeutti (psykoterapia)	10,6%	70,0%	13,6%	5,8%
Psykiatrian poliklinikka (lasten-, nuoriso-/ yleispsykiatria)	10,9%	74,2%	6,1%	8,8%
Akuuttityöryhmä (psykiatrian tehoavo)	3,9%	79,7%	3,5%	12,9%
Päihdepalvelut	2,7%	86,9%	3,0%	7,4%
Neuvola (jos olet itse alle kouluikäisen lapsen huoltaja)	4,2%	86,8%	1,8%	7,2%

Heikoimmin tunnetaan

Ehkäisyneuvola

Seksuaaliterveyspoliklinikka

Miepä-palvelut

Akuuttityöryhmä

Psyk.pol.

Päihdepalvelut

Eniten tarvetta koetaan mielenterveyspalveluihin

Eniten niitä kokivat tarvitsevansa 18-25-vuotiaat ja 26-28-vuotiaat, sama ikäluokka on myös käyttänyt ko. palveluja eniten

Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana (Sosiaali- ja tukipalvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana)	Olen käyttänyt palvelua	En ole tarvinnut palvelua	En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut	En tiedä / tunne tätä palvelua
Vastaajien määrä: 1860				
Sosiaali- ja tukipalvelut				
Kuraattori	18,6%	71,5%	5,2%	4,7%
Hyvinvointiohjaaja (Hyvis), koulunuorisotyöntekijä /koulupsykkari tms.	12,6%	75,6%	3,3%	8,5%
Perhe-/ kasvatusneuvola	5,1%	85,7%	2,5%	6,7%
Sosiaaliohjaajan / työntekijän ohjaus/tapaaminen	10,8%	78,9%	2,5%	7,8%
Nuorten tiimi	4,2%	78,3%	1,8%	15,7%
Huoli-ilmoitus (ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta)	4,7%	82,8%	2,1%	10,4%
Lastensuojelu	8,7%	83,8%	2,0%	5,5%

Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana (Nuorisopalvelujen & muiden palvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana)	Olen käyttänyt palvelua	En ole tarvinnut palvelua	En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut	En tiedä / tunnettä palvelua
Vastaajien määrä: 1868				
Nuorisopalvelut				
Nuorisotila	32,5%	58,4%	3,3%	5,8%
Muut nuorisopalvelut (koulunuorisotyö, tapahtumat, retket, leirit)	25,0%	65,6%	3,0%	6,4%
Etsivä nuorisotyö	8,1%	78,7%	2,6%	10,6%
Nuorten työpajat	6,1%	79,6%	2,5%	11,8%
Muita palveluja				
Ohjaamo	4,1%	76,6%	2,3%	17,0%
Kirjasto	66,0%	28,9%	2,4%	2,7%
Liikunta- ja urheilupalvelut (liikuntapaikat)	59,0%	32,7%	3,9%	4,4%
TE-toimisto	9,0%	70,9%	1,9%	18,2%
KELA	40,8%	50,8%	2,6%	5,8%
Julkinen liikenne	74,0%	20,3%	1,8%	3,9%
Järjestöjen toiminta ja palvelut (esim. harrastukset, kerhot)	34,2%	55,6%	4,7%	5,5%
Seurakunnan toiminta ja palvelut	29,4%	62,6%	1,7%	6,3%

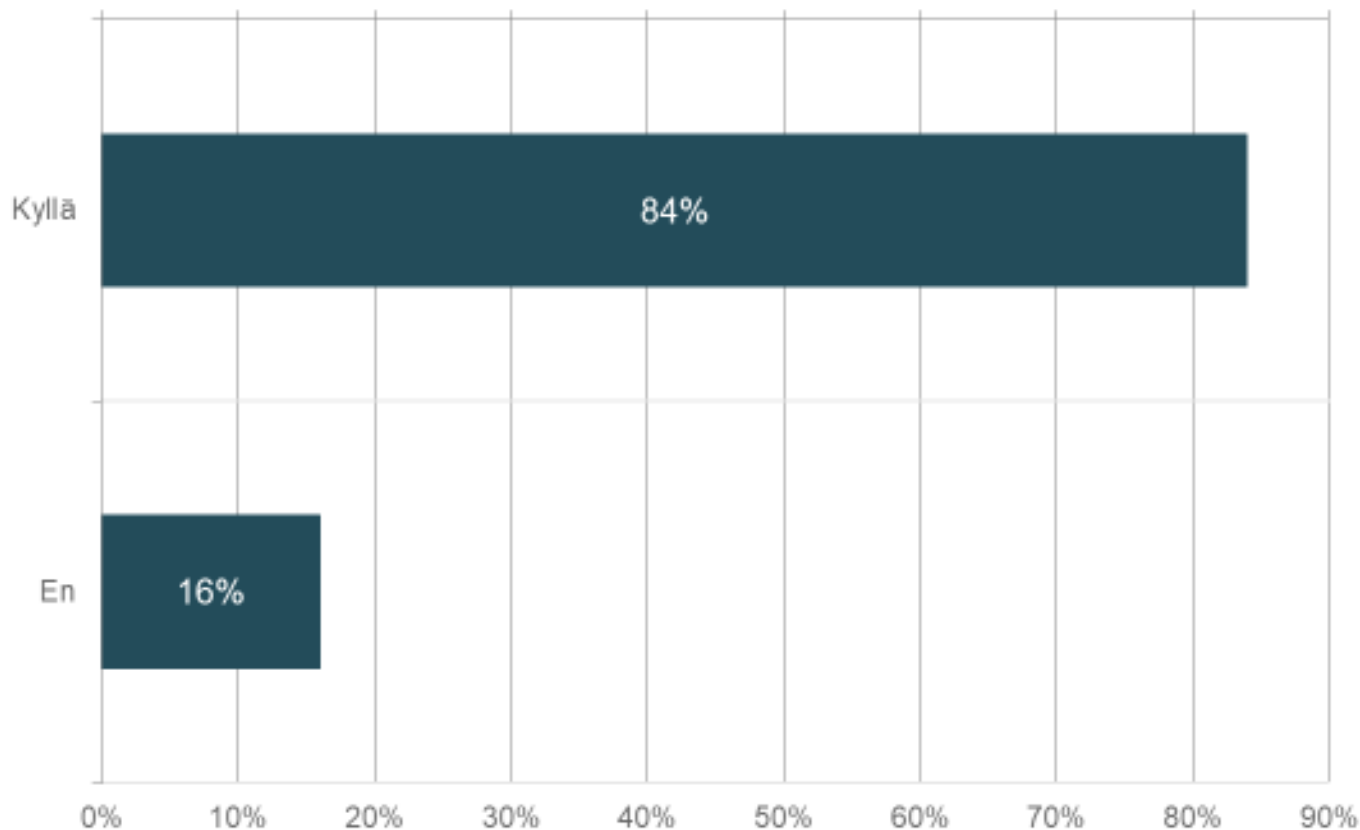
- Vapaa-ajan palvelut tuttuja
- 13-18-vuotiaat eniten nuorisotilan käyttäjiä
- Etsivä ylöäkoululaisille tuntemattomampi, kohderyhmä käyttänyt
- Ikätasoisesti tuntemattomia (TE-palvelut, Ohjamo)

- Pojat tuntevat kaikkia palveluja hiukan muita heikommin (tai ovat ilmaisseet etteivät tunne)
- Palvelujen tunteminen ikätasoista
- Kaikkein heikoimmin tuttuja ovat nuorten mielenterveyspalvelut, ehkäisyneuvola, sosiaalihuolto (esim. ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta)

Tiedon löytäminen

Koetko löytäväsi tarpeeksi tietoa paikkakuntasi palveluista?

Vastaajien määrä: 1857

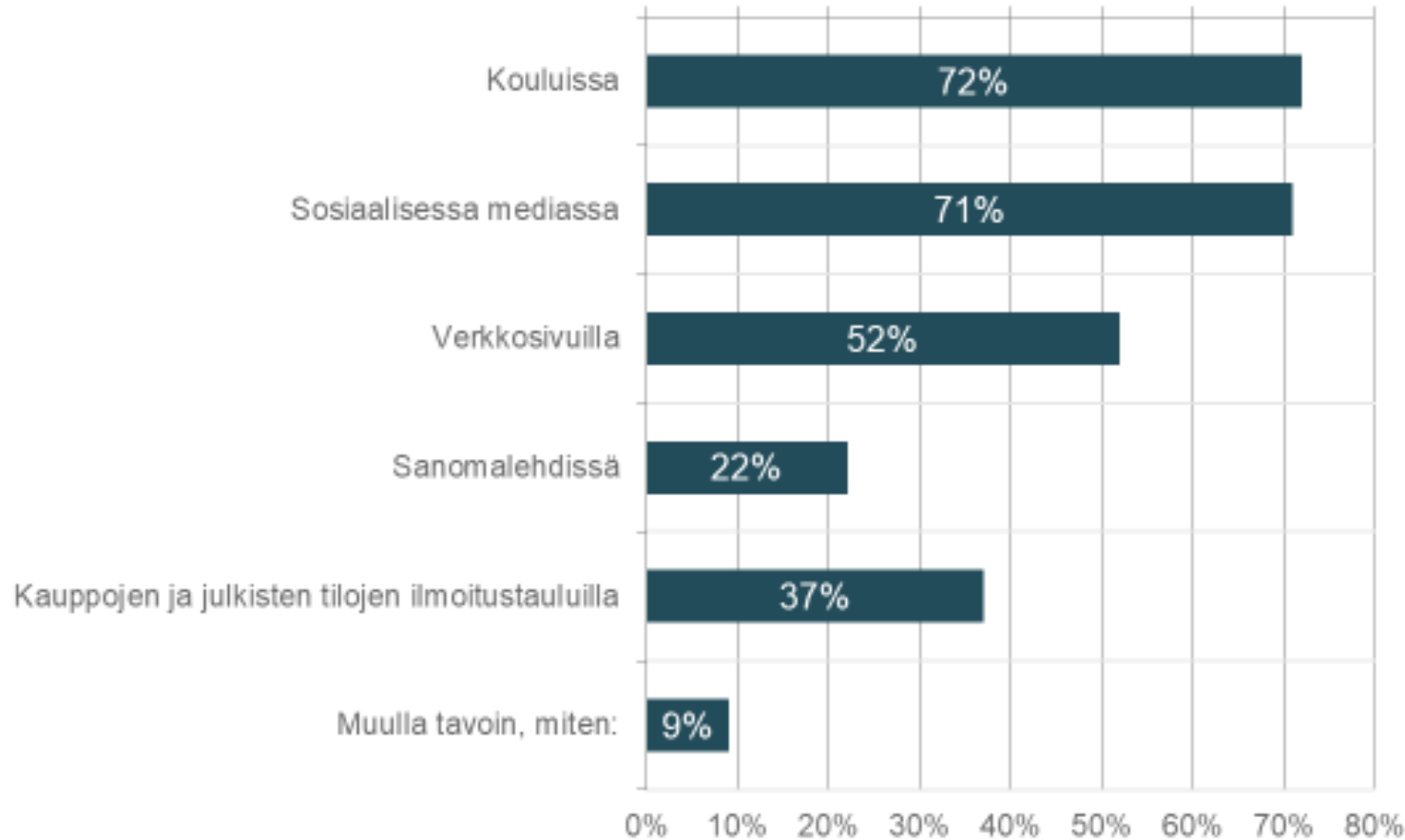
	n	Prosentti
Kyllä	1564	84,2%
En	293	15,8%

Koet, ettet löydä tarpeeksi tietoa. Kuinka nuorille tulisi tiedottaa sosiaali- ja terveystalve palveluista?

Voit valita useamman vaihtoehdon

Vastaajien määrä: 276, valittujen vastausten lukumäärä: 729

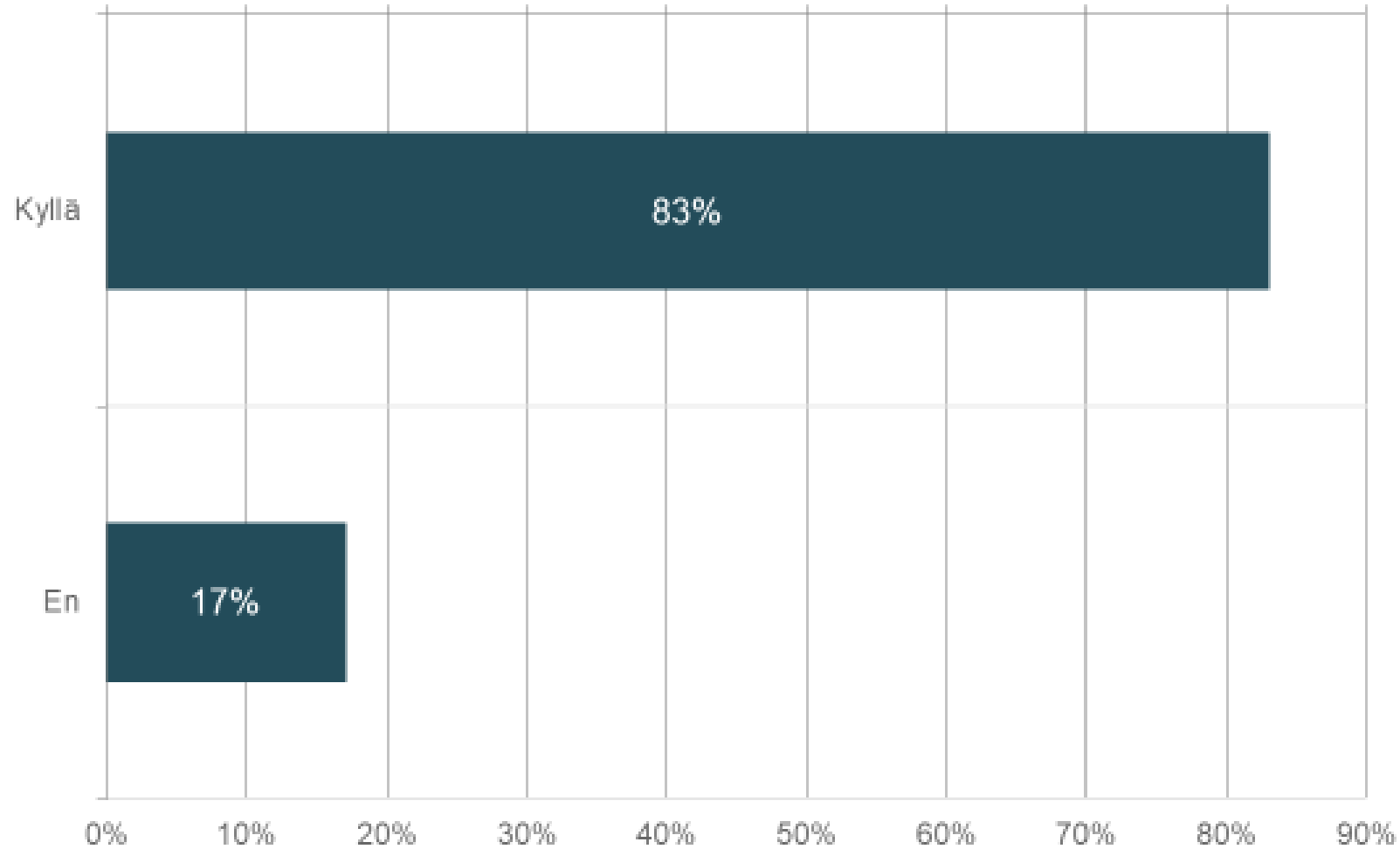

**Katsottava
tarkemmin
kuntien ja
ikävastausten
mukaan**

**Avovastauksissa
esille tulee;
mahdollisimman
monikanavaisesti**

Jos sinulla on jokin huoli omaan hyvinvointiisi liittyen, tiedätkö mistä saisit apua?

Vastaajien määrä: 1857

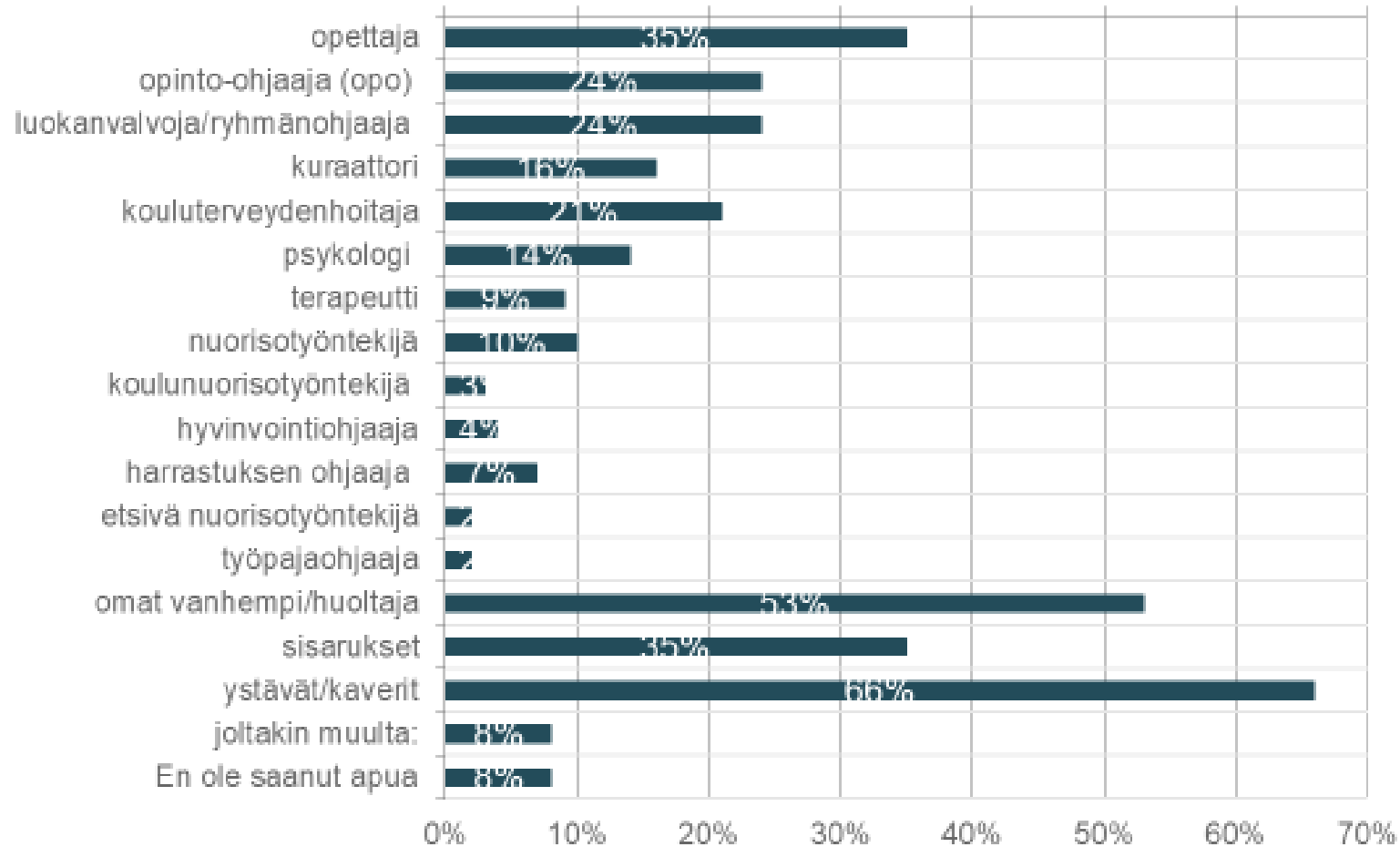

	n	Prosentti
Kyllä	1536	82,7%
En	321	17,3%

Olen saanut tukea ja apua hyvinvointiini liittyen seuraavilta tahoilta viimeisen vuoden aikana

Voit valita useamman vaihtoehdon.

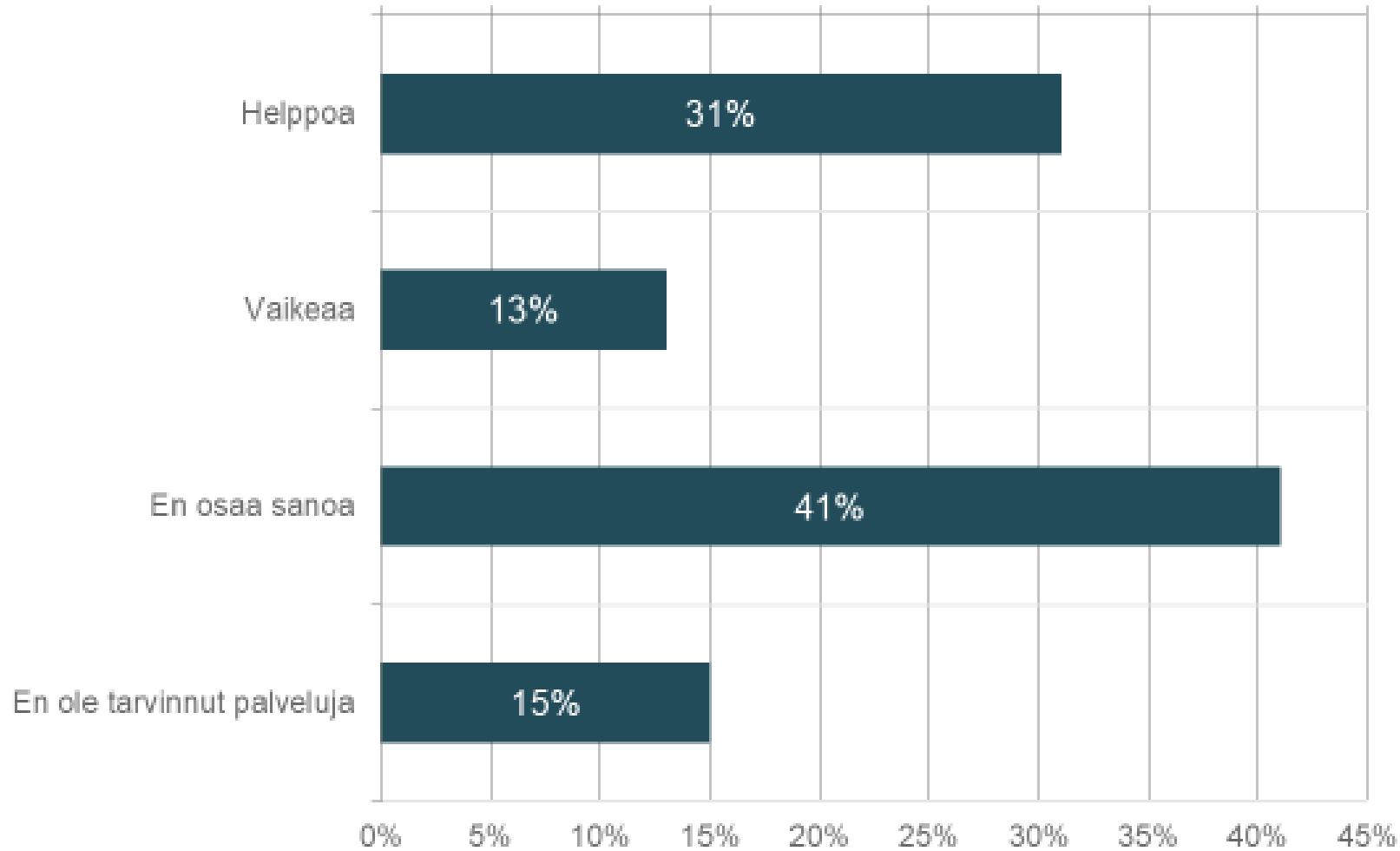
Vastaaajien määrä: 1607, valittujen vastausten lukumäärä: 5483

En ole saanut apua	124	7,7%

Koetko, että palvelujen pariin hakeutuminen on:

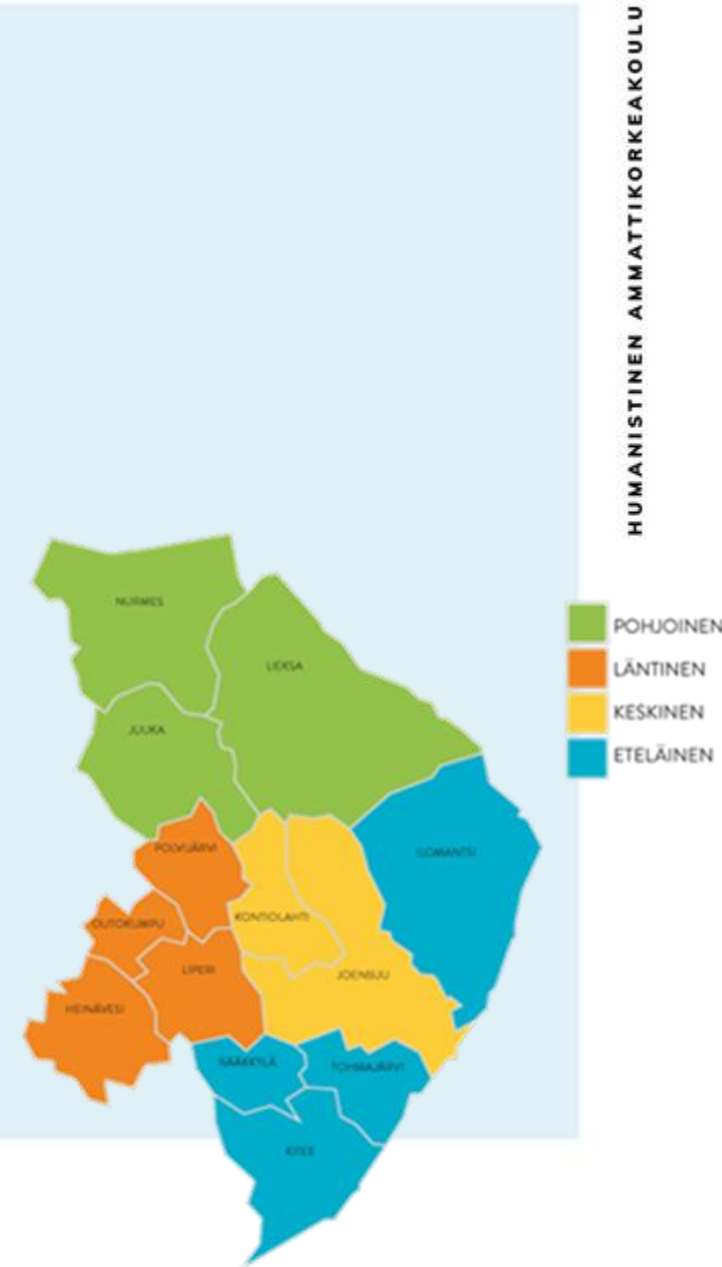
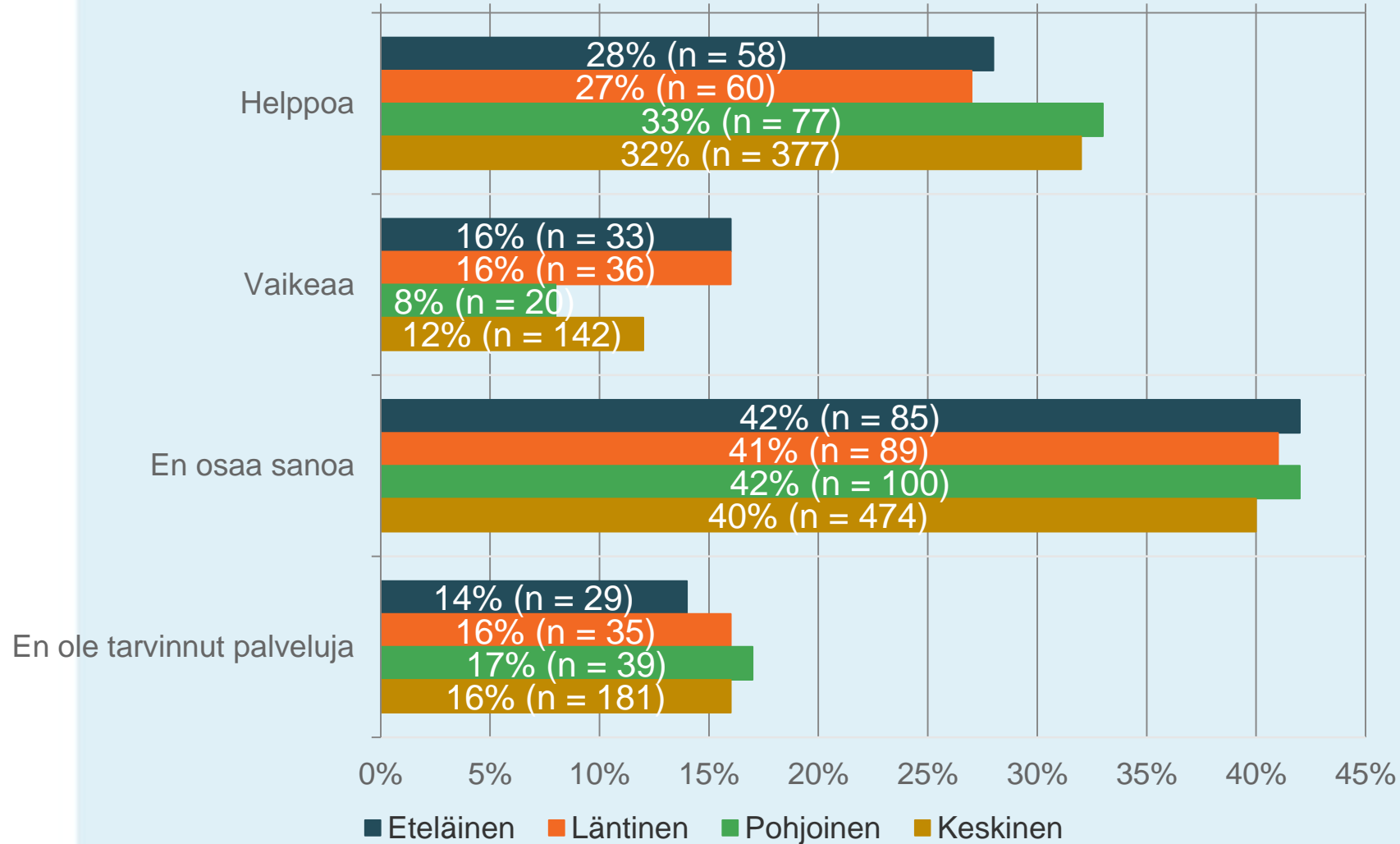
Vastaajien määrä: 1767

**12,6 % on
222
nuorta,
joiden
mielestä
vaikeaa**

Koetko, että palvelujen pariin hakeutuminen on:

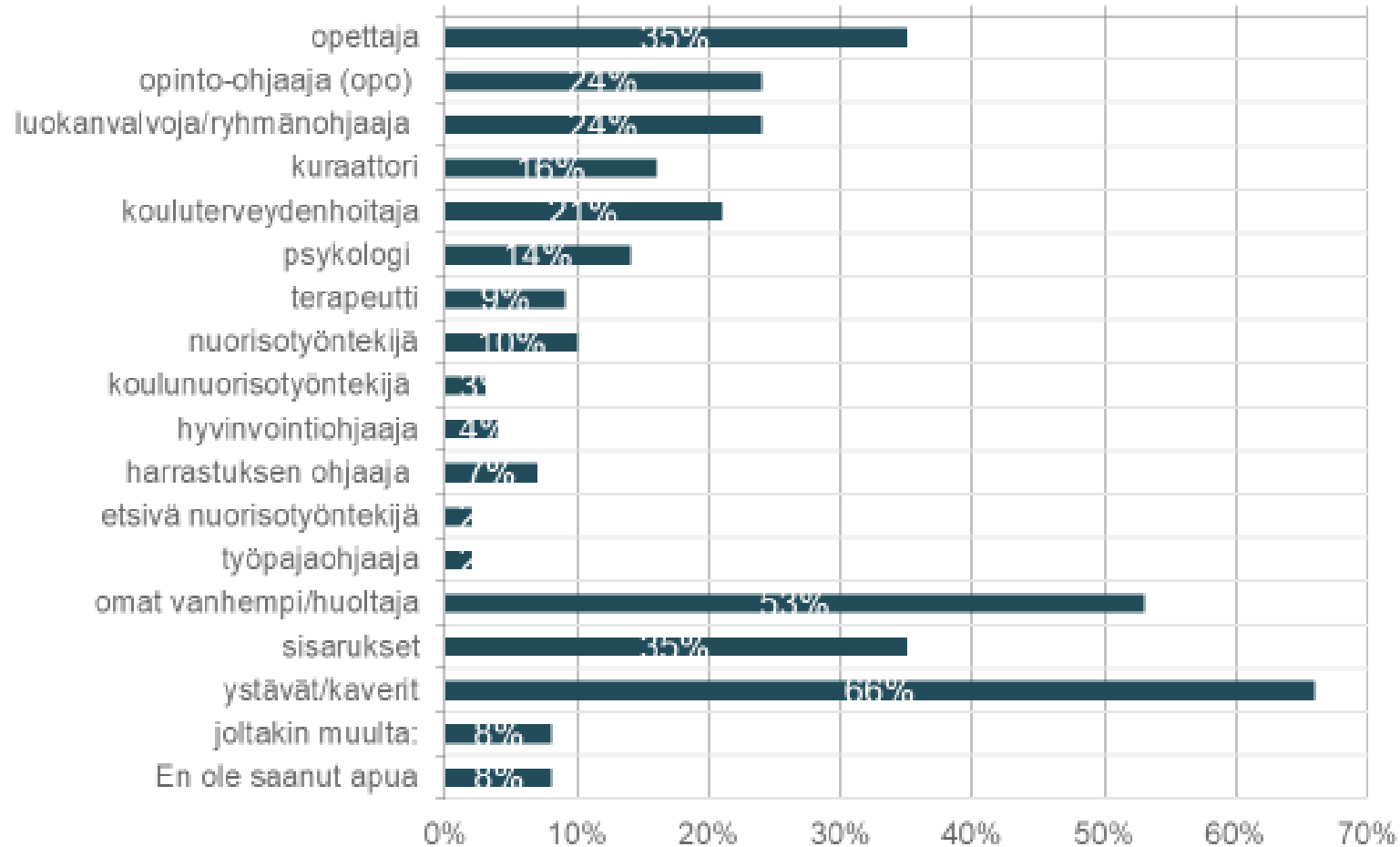
Vastaajien määrä: 1835

Olen saanut tukea ja apua hyvinvointiini liittyen seuraavilta tahoilta viimeisen vuoden aikana

Voit valita useamman vaihtoehdon.

Vastaaajien määrä: 1607, valittujen vastausten lukumäärä: 5483

En ole saanut apua	124	7,7%

Koet, että palveluihin hakeutuminen on vaikeaa, mikä on vaikeaa tai mihin palveluihin koet olleen vaikea päästä?

Vastaajien määrä: 148

- Mielensterveyspalvelut / terapeutti / psykologi
- Lääkäri
- Kouluterveyden hoitajien ajanvaraus ei aina toimi

Lisäksi kysyttiin avokysymyksiä

- Mitkä asiat vaikuttavat omaan hyvinvointiisi myönteisesti / sitä heikentäen?
- Tässä mahdollisuus kertoa vapaasti enemmän kokemuksistasi palveluihin liittyen (283)
- Mitä palveluja koet nuorilta kunnastasi puuttuvan? (747)
- Millaista palvelua *tarvitsisit?* (612)
- Mahdollisuus lisätä vielä jotain ajatuksia palveluihin ja nuorten hyvinvointiin liittyen (374)

koontina

- Soittaminen koetaan hankalaksi
- Avun pyytämisen kynnyksensä korkea
- Takaisinsoittopalvelu ei toimi, kokemukset huonoja
- Mielenterveyspalvelut nähdään puutteellisiksi, toisaalta niitä ei "virallisilla nimillä" edes kyselyaineiston mukaan juuri tunneta
- Apua/tukea ja palveluista tiedottamista tulisi olla kaikilla tavoilla – kasvotusten, mutta myös anonyymisti verkossa

- + 18-vuotiaat nuoret aikuiset erityisesti kaipaavat hengailua, mahdollisuutta tutustua, viettää aikaa ilman alkoholia, tekemistä iltoihin ja viikonloppuihin

Lisää tuloksista ja hankkeesta

MITEN NUORILLA MENEE 2023?

HYVINVOIVA
POHJOISKARJALAINEN NUORI -
HANKKEEN PÄÄTÖSTILAISUUS
TIEDEPUISTOLLA

4.12.2023 KLO 08:30-12

- + HANKKEEN TOTEUTUKSEN JA TULOSTEN ESITTELYÄ
- + NÄKÖKULMIA NUORUUTEEN, -KESKUSTELU
- + MITÄ PITÄIS TEHDÄ? NUORTEN KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

LMOITTAUTUMINEN: 24.11 MENNESSÄ. LINKKI BIOSSA
LISÄTIETOA: HYVINVOIVA-POHJOISKARJALAINEN-NUORI.HUMAK.FI/

- Verkkosivuilla

<https://hyvinvoiva-pohjoiskarjalainen-nuori.humak.fi/>

- IG:ssä hpkn_2023

HUMAK^H

HYVINVOIVA
POHJOISKARJALAINEN
NUORI

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU